

τοῦ Ξέρξου, εἶχε διαδεχθῆ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, πρὸ μικροῦ τότε ἀποθανόντος. Εἰς Σοῦσα δὲ φθάσας ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἐπιστολὴν ἀγέρωχον, οἷαν οὐδεὶς βεβαίως τῶν σημερινῶν τῆς Εὐρώπης βασιλέων ἤθελε δεχθῆ καὶ ἥς ἡ μνήμη ἐπέπρωτο νὰ ἀνανεωθῆ. ἐν τῇ παρουσίᾳ ἑκατονταετηρίδι, κατὰ τινα ἀξιωματικόν περιστασίν· διότι τῷ 1815 ὁ Ναπολέων ὁ Α΄, ἀναγκασθεὶς νὰ ζητήσῃ ἄσπλον παρὰ τῷ φοβερωτάτῳ τῶν πολεμίων του, ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἦν ἐπὶ τούτῳ ἔγραψε τῷ κυβερνήτῃ τῆς Ἀγγλίας, παρωμοίασεν ἑαυτὸν πρὸς τὸν περιώνυμον τῶν Ἀθηνῶν φυγάδα. Ἡ ἐπιστολὴ (1) τοῦ Θεμιστοκλέους, διασωθεῖσα εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου, εἶχεν ὡς ἑξῆς·

«Θεμιστοκλῆς ἦκω παρὰ σέ, ὃς κακὰ μὲν πλείστα Ἕλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον, ὅσον χρόνον τὸν σὸν πατέρα ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγκη ἡμυνόμην· πολὺ δ' ἔτι πλείω ἀγαθὰ, ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοί, ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ ἐγγίγνεται. Καὶ μοι εὐεργεσία ὀφείλεται, καὶ νῦν ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι πάρεμι, διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν σὴν φιλίαν. Βούλομαι δ' ἐνιαυτὸν ἐπισχῶν αὐτὸς σοὶ περὶ ὧν ἦκω δηλώσαι». Ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐθαύμασεν, ὡς λέγεται, τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν ζητηθεῖσαν ἐνιαύσιον προθεσίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ Θεμιστοκλῆς ἐξέμαθε τὴν τε περσικὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἥθη τὰ περσικὰ ἱκανῶς ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ ἴσχυσε παρ' αὐτῷ ὡς οὐδεὶς ἄλλος Ἕλλην, ἰδίως διὰ τῶν περὶ ὑποδουλώσεως τῆς Ἑλλάδος σχεδίων του, τὰ ὅποια ἴσως ὁ Θεμιστοκλῆς αὐτὸς οὐδέποτε ὑπέλαβεν ὡς σπουδαῖα. Ὁπωσδήποτε ὁ Ἀρταξέρξης τοσοῦτον ἐδεδεασθῆ ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας ἐκείνης ὥστε ἔδωκεν αὐτῷ περσίδα γυναῖκα, καὶ δῶρα πολλά, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς περὶ Μαγνησίαν τὴν ἄσιαν ἡν χώρας. Ἐνταῦθα διὰ μὲν τὸν ἄρτον αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον τῆς ἐκφράσεως, τῷ ἐπετραπῆ ἡ Μαγνησία· διὰ δὲ τὸν οἶνον ἡ Λάμψακος, διὰ δὲ τὰ προσφάγια ὁ Μυοῦς. Καὶ τῶν μὲν δύο τελευταίων πόλεων ἡ πρόσοδος δὲν ἀναφέρεται εἰς χρήματα, ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ Θουκυδίδης ὁ ἴζει τὸ ἐτήσιον μόνης τῆς πρώτης εἰσόδημα εἰς τάλαντα πενήκοντα, ἧτοι 300.000 δραχμῶν, ἠμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, ἂν ὁ Θεμιστοκλῆς δὲν ἐπτόθει εἰμὴ χρήματα, δὲν ἔλαβεν ἀρορμὴν νὰ δυσαρεστηθῆ διὰ τὴν εἰς Περσίαν φυγὴν του.

Νόμισμα τοῦ Θεμιστοκλέους ὡς δεσπότου τῆς Μαγνησίας

Εἰς Μαγνησίαν ἔφερεν ἕξ Ἀθηνῶν τὴν οἰκογένειάν του, καὶ διέτριψεν ἐκεῖ ἄδηλον πόσον, ἱκανὸν ὅμως, ὡς φαίνεται, χρόνον. Νοσήσας δὲ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 64 μηδὲν μηδέποτε διαπραΐξας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν πολυθρῦλῶν περὶ κατακτιήσεως τῆς

(1) Ὁ Πλούταρχος (ἐν Β. Θεμιστ. § 28) περὶ μὲν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης τῆς παρὰ Θουκυδίδου (Α΄ 137) οὐδὲν λέγει, παραδίδωσι δὲ τὴν προσφώνησιν, ἣν εἰσαχθεὶς ὁ ἀνὴρ πρὸς τὸν βασιλέα ἐποίησατο πρὸς αὐτόν, ἔχουσαν οὕτως· «ἦκω σοὶ βασιλεῦ, Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος ἐγώ, φυγὴς ὑφ' Ἑλλήνων διωχθεὶς, ᾧ πολλὰ μὲν ὀφείλουσι κακὰ Πέρσαι, πλείω δ' ἀγαθὰ κωλύσαντι τὴν δίωξιν, ὅτι τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀσφαλεῖ γενομένη παρέσχε ἀ οἶκοι σφζόμενα χαρίσασθαι τι καὶ ἡμῖν. Ἐμοὶ μὲν οὖν πάντα πρέποντα ταῖς παρούσαις συμφοραῖς ἐστὶ καὶ παρσκευασμένους ἀφίγμαι δέξασθαι τε χάριν εὐμενῶς διαλλαττομένου κα παραιτεῖσθαι μνησικακοῦ τος ὀργῆ. Εἰ δὲ τὸς ἐμοὺς ἐχθροὺς μάρτυρα θέμενος ὧν εὐεργέτησα Πέρσας νῦν ἀπόχρησαι ταῖς ἐμαῖς τύχαις πρὸς ἐπίδειξιν ἀρετῆς μάλλον ἢ πρὸς ἀποπλήρωσιν ὀργῆς. Σώσεις μὲν γὰρ ἰκέτην σόν, ἀπολεῖς δ' Ἑλλήνων πολέμιον γενόμενον».